

Andrei Plesu despre "gandirea de meci" a romanilor: *Rapidisti cu stelisti, basescisti cu pontisti si cu antonescisti. Lumea noastra arata ca un stadion fara arbitri*

de Cosmin Navadaru HotNews.ro
Sâmbătă, 26 februarie 2011, 23:50 Life | Prin oras

"Ar fi nevoie de cateva figuri care sa impuna respectul, nu simpatia. Nu hazul, nu carisma personala e cea care poate produce o politica adevarata. Asta produce populism, inflamatiei sentimentale, gandire de meci", a explicat Andrei Plesu in cadrul unei intalniri despre "morala, morale si printipuri", sustinuta la Institutul Cultural Roman saptamana aceasta.

Printre ideile expuse: martiriul nu este o practica autohtona ("Nu cunosc mari teologi care sa fi acceptat chiar martirajele minore cand s-au daramat biserici"); in Vest, extrema dreapta este mult mai putin relevanta decat stanga ("Cand s-au implinit 20 de ani de la '89, tot Occidentul a formulat aceasta sarbatorire in felul urmator: "Caderea Zidului Berlinului". Nu s-a vorbit de comunism")

De ce nu fac nimic intelectualii romani

"Ar fi nevoie de cateva figuri care sa impuna respectul, nu simpatia. Simpatia este cel mai periculos lucru! Baietii simpatici - "a se slabi!", vorba lui Caragiale. Nu hazul, nu carisma personala e cea care poate produce o politica adevarata. Asta produce populism, inflamatiei sentimentale, gandire de meci. Rapidisti cu stelisti, basescisti cu pontisti si cu antonescisti. Lumea noastra arata ca un stadion fara arbitri. Spre asa ceva ar fi de mers, insa ma tem ca e nevoie de un schimb de generatie. Si asta o sa mai dureze".

"Mereu apare intrebarea: "De ce nu fac nimic intelectualii? De ce nu se implica?" Cand se implica, se spune: "Ce caută, dom'le? De ce nu-si vad de treaba lor? De ce nu stau sa scrie carti? Ce caută ei pe scena politica?"

Nu mi se poate reprosa ca nu "m-am bagat". M-am bagat si la Ministerul Culturii, si la Ministerul de Externe, si la Cotroceni... unde nu m-am bagat? Asa incat pe forumuri sunt destui care, dupa fiecare articol, imi reproseaza cum am fost eu cu toate puterile. Si cu ce m-am ales?"

"Intr-o tara in care Dan Diaconescu ia 20% din voturi, mi-e frica sa ma prezint!"

"In general, sunt reticent la ideea "faceti ceva!", pentru ca in Romania exista obiceiul ca fiecare sa ceara celorlalti sa faca ceva. Ori intelectualilor, ori clasei politice, deci sa faca altceva ceva.

Eu ma indoiesc ca daca, prin absurd, noi am intra in politica si am candida la cine stie ce functie, am avea electorat. Nu. Asa cum simt eu electoratul roman dupa 20 de ani de experienta post-revolutionara, nu mi-e clar care-i sunt criteriile. Intr-o tara in care Dan Diaconescu ia 20% din voturi, mi-e frica sa ma prezint!"

Politica in Romania: cum toti marii romani au cazut intr-un fotoliu

"In Romania exista un microb de a face politica. Il observa si Constantin Noica: toti marii romani au facut ce-au facut si au cazut intr-un fotoliu. De la Titu Maiorescu pana la Iorga, de la Octavian Goga pana la Lucretiu Patrascanu.

Spunea fiul unui mare intelectual: "Domnu' Plesu, vreau si eu un pic de putere!" Si a pus punct si apoi a spus: "Cat mai multa!" A capatat nitica, a ajuns la un moment dat ministru, dar n-a durat.

Mereu se spune: "N-am avut si noi un Have!" N-am avut! Dar fiindca nu l-am avut atunci, nu putem sa-l avem nici acum. Asta e problema cu Have!: noi atunci trebuia sa facem rost de cineva care sa se comporte ca el."

Daca un ministru are 14 solutii la o problema, atunci nu exista solutii

"Mi-aduc aminte de un episod din Guvernul Antonescu. Mi s-a povestit ca era subsecretar de stat Mircea Vulcanescu. Si primul ministru i-a spus: "As vrea pana saptamana viitoare o solutie la urmatoarea problema financiara." Si Mircea Vulcanescu a venit dupa o saptamana si a spus: "Am 14 solutii". Asta e mortala! Daca un ministru are 14 solutii, atunci nu exista solutii.

Au fost guverne in Romania, dupa '89, care aveau acest tip de imaginatie legislativa, ceea ce facea ca unele sedinte de guvern sa dureze cate 12 ore si sa se incheie cu propozitia "ne oprim aici, revenim data viitoare".

Intelectualul nu e necesarmente un om de decizie, nu mai spun ca nici calitatea intelectuala nu e o garantie pentru calitatea morala. Exista foarte multi oameni cititi si defecti. Eu i-as sfatui sa stea deoparte, sa fie "spectatori angajati", sa intervina atunci cand e ceva de spus, chiar daca nu tine nimeni cont de asta".

Despre miscarea legionara

"Ma tem de "miscari" care au solutii, instrumente si decizii. Si care ma fac fericit chiar daca eu nu vreau. O miscare de tipul asta a fost si miscarea legionara".

De ce nu intelege Andrei Plesu miscarea legionara:

- "mi se pare necrestineasca (desi ea avea simbolistica crestina in axa ei): eu nu inteleg cum poate o miscare crestina sa umble cu pistolul la brau si sa casapeasca oameni in spital. Nu cred ca crima exista in legea morala crestina.
- nu cred ca acel cult pentru moarte al miscarii legionare este foarte romanesc. Ciobanul din Miorita, care e dat mereu ca exemplu de personaj caracteristic pentru Romania, nu se duce sa le ia gatul celorlalti. O incaseaza si intra pe alta traiectorie de destin. Dar nu sare la bataie. Daca ar fi sarit la bataie, am fi avut de-a face cu un western. Dar Miorita nu e un western!"

Ideea mortii si a sacrificiului prin moarte e ceva musulman, nu ceva ortodox si nici romanesc. Se practica in tarile arabe foarte mult. De altfel, exista o varianta a ortodoxiei care seamana a islamism. Un fel de furie de ayatollah, care vrea sa se rezolve lucrurile scurt, cu ghilotina".

"Din punctul meu de vedere, martiriul nu este o practica autohtona. Nu cunosc mari teologi care sa fi acceptat chiar martirajele minore cand s-au daramat biserici, adica macar sa declari ca nu e in regula si sa suporti consecintele (care nu puteau fi fatale, insemnau o trimitere la munca de jos, intr-o manastire de granita).

N-avem aceasta pornire si ma tem de cei care o propun. Cand a aparut scandalul cu cipurile, au fost reprezentanti ai clerului care au spus: "E 666, mana diavolului, nu va lasati, mai bine sa ne aruncam cu pieptul in sabii!" Brusca, dupa ce s-au purtat musulmani un timp, acum erau kamikaze."

De ce Eliade, Cioran, Noica, Nae Ionescu au fost apropiati ai miscarii legionare

"Putem sa ne imaginam un raspuns de ordin psihologic. Se pare ca erau episoade exasperante in felul de a face politica in Romania si in felul cum aratau ele la un moment dat. Sunt momente cand chiar si cei mai pasnici spun: "domle, astia trebuie lichidati, alta solutie nu e".

Tatal meu, care era un om extrem de bland, din cand in cand avea o incrunatura severa si spunea: "da-mi o mitraliera si rezolv totul". Daca-i dadeai o mitraliera, isi tragea in degete.

Andrei Plesu
Foto: Agerpres

Spunea fiul unui mare intelectual:
"Domnu' Plesu, vreau si eu un pic de putere!" Si a pus punct si apoi a spus: "Cat mai multa!"

Andrei Plesu

Ideea mortii si a sacrificiului prin moarte e ceva musulman, nu ceva ortodox si nici romanesc.

Andrei Plesu

Constantin Noica, explicandu-i lui Andrei Plesu de ce a aderat la miscarea legionara

"Intai marturisesc ca eram exasperat de ce vedeam in jur. Calea Victoriei ma exaspera. Vedeam in jurul meu oameni bine imbracati, ajunsi, bogati. Si imi spuneam: ceva nu e in regula, astia trebuie s-o pateasca! Adevaru-i ca au patit-o...!

Al doilea lucru: politica ajunsese extrem de confuza.

Si al treilea lucru: cand mi s-a cerut sa intru in miscarea legionara, am spus: n-o fac cata vreme sunteti la putere. Voi aveti rost doar ca ferment de opozitie. La putere nu e un loc potrivit pentru voi. Cand veti fi in opozitie si veti avea dificultati, promit sa ader!"

"Si era in Franta, la o bursa de doctorat in filosofie, cand a avut loc rebeliunea. Si atunci si-a adus aminte ca a promis ca, atunci cand ei o sa aiba dificultati, adera. Si a dat o telegrama: "V-am promis, ma execut!" A fost ceea ce el numea mai tarziu "un gest etic" care l-a costat, pentru ca era o gesticulatie etica. A respectat un principiu: promisesese, deci s-a inregistrat.

Martiriul nu este o practica autohtona. Nu cunosc mari teologi care sa fi acceptat chiar martiraje minore cand s-au daramat bisericile.

Andrei Plesu

Dar ultimul argument pe care l-a dat a fost urmatorul: "A fost pentru prima oara in istoria moderna cand am simtit ca I.L. Caragiale nu mai tine".

In Romania, Caragiale a fost valabil tot timpul. Chiar si sub comunism. Stiti definitia lui Belu Zilber: "Comunismul romanesc a fost un amestec de I.V. Stalin si I.L. Caragiale".

Regreta Constantin Noica aceasta eroare de tinerete si era unul dintre motivele pentru care ne sfatuia sa nu ne amestecam niciodata in politica. Insa e un fapt ca generatia lui a fost marcata de o miscare ce voia sa salveze tara.

Noica - un om gentil, un gazetar... fioros

Articolele scrise de Constantin Noica in Buna Vestire, o gazeta legionara, erau destul de fioroase. Si Noica nu pot sa va spun ce fel de om gentil, delicat, bine crescut, cuviincios era.

Si nu atat articolele, cat contextul. Prima pagina, unde era editorialul, avea o fotografie de obicei. Fotografia consta de multe ori intr-un cadavru pe care un legionar pune un bocanc, iar alaturi era un editorial de Constantin Noica. Si eu am scris inainte de '89, in reviste, imediat dupa poza lui Ceausescu. Asa incepeau revistele... asa incepea si Abecedarul.

"Da, dar totusi comunismul a fost, la baza, o idee buna, generoasa"

"In Occident, extrema dreapta este mult mai putin relevanta, in timp ce extrema stanga este foarte activa. Sau sa zicem stanga "accentuata", sa nu zicem "extrema" neaparat. Dar e un fapt ca exista oameni care fac cariera in Occident cu o ideologie separator stangista.

De cate ori s-a incercat la nivel european (Consiliul European, comunitatea europeana) sa se puna problema unei condamnari de principiu pentru declararea comunismului ca fiind o ideologie criminala - nu s-a reusit.

Observati ca atunci cand s-au implinit 20 de ani de la '89, in 2009, tot Occidentul a formulat aceasta sarbatorire in felul urmator: "Caderea Zidului Berlinului". Nu s-a vorbit de comunism... E o cruce pe care o ducem. Nu vad o solutie prompta. E adevarat ca si lucrrurile sunt diferite. Dupa razboi, a fost relativ usor sa faci un proces celor invinsi, cu documente, cu martori, ceea ce e mult mai complicat in cazul comunismului.

Atunci cand s-au implinit 20 de ani de la '89, tot Occidentul a formulat aceasta sarbatorire in felul urmator: "Caderea Zidului Berlinului". Nu s-a vorbit de comunism...

Andrei Plesu

Exista o replica ce ni se da des: "Da, dar totusi comunismul a fost, la baza, o idee buna, generoasa". Nu stiu daca cineva care e impuscat in cap, e fericit daca e impuscat in numele unei idei generoase, decat daca e impuscat in cap in numele unei cretine. Glontul tot acolo merge.

STASI versus Securitatea romaneasca

La Budapesta s-a deschis un muzeu acum cativa ani: Muzeul Totalitarismului. E impartit in doua: o parte dedicata fascismului si o parte dedicata comunismului. Lasa ca a starnit proteste in Occident, in sensul ca s-au pus pe acelasi plan cele doua lucruri, care de fapt sunt diferite! Dar eu am observat, vazand acel muzeu, altceva: pentru nazism exista o puzderie de documente! Nemtii au filmat tot, au consemnat tot, au acte, dom'le! N-au lasat lucrrurile la intamplare. De partea cealalta, in salile dedicate comunismului era cate o masina de scris, cate un steag, cate o motocicletă, obiecte curente de politie. E flagranta aceasta deosebire.

Stiti ce a facut CNSAS-ul german cand a umblat la documentele securitatii lor, STASI? Au avut urmatoarea surpriza: STASI, ca si securitatea noastra, distrusese foarte multe documente. Dar stiti cum? Le taiasera fasii mici si le pusesera in saci. Si sacii s-au pastrat. Institutul Gauck a desfacut sacii, a gasit o echipa de nemti care sa puna fasii macarioanele acelea la loc si s-au refacut documentele. Sa nu credeti ca in Romania s-a intamplat altceva: s-a dat foc pur si simplu! E un profesionalism...!

Romania "descurcarii": "Pentru descurcari, orice schimbare incurca"

"La noi exista un fel de exces al adaptarii. Noi ne adaptam si la criza! Lumea "se descurca": intr-un fel baroc, complicat, colateral, dar se descurca. Ati vazut emisiunile despre criza? Talk show-urile sunt de o buna dispozitie tulburatoare. Uimitor! Toti vorbesc de catastrofe si fac bancuri si rad.

Noi n-am facut reforme intr-un ritm suficient de alert, pentru ca ne-am descurcat si fara. Daca te descurci, nu vrei sa schimbi nimic. Pentru ca orice descurcareala se adapteaza la o situatie data. Daca schimbi situatia, trebuie sa schimbi descurcareala. Ori n-are rost! Pentru descurcari, orice schimbare incurca!"

REFERINTE | Andrei Plesu despre principii: surogate pentru lipsa de imaginatie a omului
Andrei Plesu, despre *obsesiile de marinari* ale lui Titu Maiorescu si despre cum poti ajunge sa *te indoiesti ca Einstein gandea cu adevarat*
Andrei Plesu: *In Romania, daca a existat un samizdat, a fost samizdatul mancarii*

Citeste mai multe despre [stasi](#) • [miscarea legionara](#) • [andrei plesu](#) • [institutul cultural roman](#) • [constantin noica](#)